

คำวินิจฉัยของ นายประเสริฐ นาสกุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๖/๒๕๔๑

วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๑

เรื่อง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่
(คดีของ นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ - โจทก์)

กระทรวงยุติธรรม ได้มีคำร้องเป็นหนังสือ ที่ ยธ ๐๒๐๑/๓๕๕๗๕ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ว่า ศาลฎีกาขอให้ส่งคำร้องของ นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ โจทก์ ในคดีอาญา คดีหมายเลขดำ ที่ ๗๗๓๒/๒๕๓๕ คดีหมายเลขแดงที่ ๘๒๘๓/๒๕๔๐ ระหว่าง นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ โจทก์ นายกฤต โกมลฤทธิ ที่ ๑ และนายพรชัย ล้อมปรกรณ์ ที่ ๒ จำเลย เรื่อง ความผิดต่อเจ้าพนักงาน ในการยุติธรรมของศาลอาญา ซึ่งผู้ร้องอ้างว่า การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับฎีกาของโจทก์ โดยระบุว่า เป็นฎีกาต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ เป็นการตัดสิทธิโจทก์ ที่จะยื่นฎีกาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ มาเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

๑. นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ ผู้ร้อง เป็นโจทก์ฟ้อง นายกฤต โกมลฤทธิ ที่ ๑ และนายพรชัย ล้อมปรกรณ์ ที่ ๒ เป็นจำเลยต่อศาลอาญา เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ในข้อหาฟ้องเท็จและ เบิกความเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๕ และมาตรา ๑๗๗

๒. ศาลอาญาพิพากษาเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๐ เรื่อง ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรมว่า เมื่อโจทก์ไม่อาจนำสืบแสดงให้ศาลเห็นได้ว่า ความจริงเป็นอย่างไร และความเท็จเป็นอย่างไร ประกอบกับคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๓๓๓๕/๒๕๓๖ ของศาลแขวงเชียงใหม่ ก็ยังไม่มี การวินิจฉัยชี้ขาดเป็นข้อยุติว่า หนังสือมอบอำนาจดังกล่าวเป็นเอกสารที่แท้จริงหรือเป็นเอกสารปลอม พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมาจึงยังไม่เพียงพอที่จะวินิจฉัยว่า การร้องเข้าเป็นโจทก์ร่วม ในคดีดังกล่าวเป็นการฟ้องเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๕ ส่วนที่โจทก์ฟ้องว่า จำเลยเบิกความเท็จเนื่องจากจำเลย ทั้งสองเบิกความกล่าวอ้าง การปลอมและใช้เอกสารใบมอบอำนาจปลอมตามฟ้องดังกล่าว เมื่อโจทก์ ไม่อาจนำสืบได้ว่าความจริงมิได้เป็นตามฟ้องของจำเลยทั้งสองในฐานะโจทก์ร่วมดังที่ได้วินิจฉัยแล้ว กรณีจึงยังถือไม่ได้ว่า การที่จำเลยทั้งสองเบิกความตามฟ้องเป็นการเบิกความเท็จในข้อสำคัญในคดีตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๗ คดีโจทก์จึงไม่มีมูล พิพากษายกฟ้อง

๓. โจทก์อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลอาญา เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ว่า แม้คดีของศาลแขวงเชียงใหม่ หมายเลขดำที่ ๓๓๓๕/๒๕๓๖ ยังไม่มีการตัดสิน แต่คดีที่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๒ ว่า ฟ้องเท็จเบิกความเท็จในคดีของศาลแขวงเชียงใหม่ นั้น บัดนี้ ศาลจังหวัดเชียงใหม่ก็ได้ประทับรับฟ้องของโจทก์ไว้พิจารณาและกำลังดำเนินการสืบพยานโจทก์อยู่ในขณะนี้ ซึ่งข้อเท็จจริงเป็นเรื่องเดียวกันกับคดีนี้ และเอกสารก็เป็นชุดเดียวกันคงต่างกันแต่จำเลยในคดีนี้กระทำความผิดในฐานะเป็นผู้ชำระหนี้ของบริษัท เคะพัฒนาและการเกษตร จำกัด เท่านั้น

๔. ศาลอุทธรณ์พิพากษาเมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๑ ว่า การที่โจทก์นำมูลเหตุที่ถูกกล่าวหาว่า ปลอมหนังสือมอบอำนาจซึ่งเป็นมูลเหตุและประเด็นสำคัญเช่นเดียวกับคดีฟ้องจำเลยทั้งสองต่อศาลชั้นต้นในข้อหาแจ้งความเท็จ แต่โจทก์ไม่อาจสืบพยานให้ศาลฟังได้ว่า หนังสือมอบอำนาจดังกล่าวมิใช่เอกสารปลอม ศาลจึงพิพากษายกฟ้อง โดยวินิจฉัยว่า คดีไม่มีมูลความผิด คดีดังกล่าวได้ถึงที่สุดแล้ว เป็นคดีของศาลชั้นต้น หมายเลขแดงที่ ๕๗๒๘/๒๕๓๖ และคดีของศาลอุทธรณ์ หมายเลขแดงที่ ๓๔๕๕/๒๕๓๘ การที่โจทก์นำมูลคดีซึ่งมีประเด็นแห่งคดีเป็นคดีเดียวกันมาฟ้องจำเลยทั้งสองซ้ำอีกในข้อหาฟ้องเท็จและเบิกความเท็จ จึงเป็นการฟ้องซ้ำต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๕ (๔) อันเป็นข้อยกข้อยกเว้นที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ซึ่งศาลอุทธรณ์มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้แม้โจทก์จำเลยมิได้ยกขึ้นอ้างในอุทธรณ์และคำแก้อุทธรณ์ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์เห็นด้วยในผล อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น ประเด็นอื่นไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยจึงพิพากษายืน

๕. โจทก์ฎีกาคำพิพากษาศาลอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ว่า การที่จำเลยนำเอามูลเหตุเดียวกันมากล่าวหาโจทก์ และนำมาฟ้องโจทก์แล้วมาเบิกความนั้น แม้จะเป็นเรื่องที่มีมูลเหตุเดียวกันก็จริง แต่จำเลยได้มีหลายเจตนาที่จะให้เกิดผลต่างกรรมกันอันถือว่าเป็นความผิดหลายกระทงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๑ ไม่ถือเป็นฟ้องซ้ำตามคำพิพากษาฎีกาที่โจทก์ยกขึ้นอ้าง นอกจากนี้ จำเลยยังได้เอาเรื่องนี้มากล่าวหาโจทก์ต่อสภานายความอีกด้วย แต่คดีที่ศาลอุทธรณ์อ้างในคำพิพากษาเป็นเรื่องศาลยกฟ้องในชั้นใต้สวนมูลฟ้อง มิใช่เป็นเรื่องที่ศาลลงโทษจำเลย คำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ที่ว่า “ที่ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์เห็นด้วยในผล อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น ประเด็นอื่นไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย พิพากษายืน” นั้น ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๖ (๕) เพราะไม่ปรากฏข้อเท็จจริงที่พิจารณา ได้ความกล่าวคือในคดีนี้ไม่ปรากฏว่า ศาลอุทธรณ์ได้พิจารณาว่า หนังสือมอบอำนาจฉบับลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๓๒ นั้น

ปลอมหรือไม่ จึงไม่ทราบว่า ฟ้องนั้นเป็นเท็จและเบิกความเท็จหรือไม่ เพราะยังไม่ทราบผล แต่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ไม่รับฎีกาเพราะต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ โจทก์จึงอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่รับฎีกาเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ และ

๖. ผู้ร้องหรือโจทก์ ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า คำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ดังกล่าวข้างต้นไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๕ (๔) มาตรา ๑๘๖ (๕) และมาตรา ๒๒๐ การที่ศาลชั้นต้นสั่งไม่รับฎีกาของผู้ร้อง โดยระบุว่าต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ เป็นการตัดสิทธิผู้ร้องที่จะยื่นฎีกาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ และละเมิดสิทธิของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘

๗. ศาลฎีกามีคำสั่งเมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ ให้ถ่ายสำเนาคำฟ้อง คำพิพากษาศาลชั้นต้น คำฟ้องอุทธรณ์ของโจทก์ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ คำฟ้องฎีกาของโจทก์ และอุทธรณ์คำสั่งไม่รับฎีกาของโจทก์ และส่งไปเพื่อประกอบการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

โดยที่พยานหลักฐานที่ได้รับเพียงพอที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว ไม่จำเป็นต้องแสวงหาพยานหลักฐานอื่นได้อีก

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๖๔ และมาตรา ๒๗๒

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๑ มาตรา ๑๗๕ และมาตรา ๑๗๗

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๕ (๔) มาตรา ๑๘๖ (๕) มาตรา ๒๒๐ มาตรา ๒๒๑ มาตรา ๒๒๒ มาตรา ๒๒๓ และมาตรา ๒๒๔

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัย

(๑) ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาคดีที่ศาลฎีกาส่งมาได้หรือไม่

(๒) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่

คำวินิจฉัย

ปัญหาแรก เนื่องจากศาลฎีกาส่งคดีนี้ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาได้

ปัญหาที่สอง เนื่องจากรัฐธรรมนูญ บัญญัติว่า การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ตามมาตรา ๒๓๓ ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญนี้ หรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น ตามมาตรา ๒๗๑ ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ตามมาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้ เช่น ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติถึงสิทธิบางประการของบุคคลเกี่ยวกับคดีอาญาไว้ในหมวด ๘ ศาล บททั่วไป เช่น ในคดีอาญา การจับกุมและคุมขังบุคคลใดจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือผู้นั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้โดยไม่ต้องมีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติ... ตามมาตรา ๒๓๗ การค้นในที่รโหฐานจะกระทำมิได้... ตามมาตรา ๒๓๘ ผู้ต้องหาหรือจำเลยย่อมมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็วต่อเนื่องและเป็นธรรม... ตามมาตรา ๒๔๑ ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐด้วยการจัดหาทนายความให้... ตามมาตรา ๒๔๒ ฯลฯ รวมทั้งที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๗๒ วรรคสองและวรรคสาม เป็นต้น หรือตามกฎหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นต้น ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง แต่มิได้มีบทบัญญัติใดรับรองว่า บุคคลใช้สิทธิทางศาลยุติธรรมได้ทั้งสามศาล คงบัญญัติแต่เพียงว่า ศาลต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้น และที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ บัญญัติว่า ศาลต้องดำเนินการตามกฎหมายด้วยนั้น กฎหมายในคดีนี้ คือ ประมวลกฎหมายอาญา เรื่องการกระทำการอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกันตามมาตรา ๕๑ การฟ้องเท็จตามมาตรา ๑๗๕ และการเบิกความอันเป็นเท็จตามมาตรา ๑๗๗ พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พุทธศักราช ๒๔๗๗ มาตรา ๒๐ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งห้ามมิให้คู่ความฎีกาในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ตามมาตรา ๒๒๐ ในคดีซึ่งห้ามฎีกาไว้โดย..... มาตรา ๒๒๐ ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิพากษาหรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้น หรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่า ข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา หรืออธิบดีกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่า มีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย ก็ให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาต่อไป ตามมาตรา ๒๒๑ ถ้าคดีมีปัญหาเฉพาะข้อกฎหมาย ในการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายนั้นศาลฎีกา

จะต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาลอุทธรณ์ได้พิจารณาวินิจฉัยมาแล้วจากพยานหลักฐานในสำนวนตาม มาตรา ๒๒๒ ซึ่งเป็นหน้าที่ของศาลชั้นต้นตรวจฎีกาว่า ควรจะรับฎีกาส่งขึ้นไปยังศาลฎีกาหรือไม่ ถ้าเห็นว่า ไม่ควรรับให้จดเหตุผลไว้ในคำสั่งของศาลนี้โดยชัดเจน ตามมาตรา ๒๒๓ เมื่อศาลชั้นต้น ไม่ยอมรับฎีกา ผู้ฎีกาอาจฎีกาเป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลนั้นต่อศาลฎีกาได้... ตามมาตรา ๒๒๔

ในคดีของผู้ร้องนี้ ปรากฏว่า เมื่อศาลอาญาพิพากษาว่า ผู้ร้องหรือโจทก์ไม่อาจนำสืบได้ว่า ความจริงมิได้เป็นตามฟ้องของจำเลยทั้งสองในฐานะโจทก์ร่วม กรณีจึงยังถือมิได้ว่า การที่จำเลยทั้งสอง เบิกความตามฟ้องจะเป็นการเบิกความเท็จในข้อสำคัญในคดีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๗ คดีโจทก์จึงไม่มีมูล พิพากษายกฟ้องแต่โจทก์ก็ได้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลอาญา ศาลอุทธรณ์ พิจารณาแล้วพิพากษาว่า การที่โจทก์นำมูลคดีซึ่งมีประเด็นแห่งคดีเป็นคดีเดียวกันมาฟ้องจำเลยทั้งสอง ซ้ำอีกในข้อหาฟ้องเท็จและเบิกความเท็จ จึงเป็นฟ้องซ้ำต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา ๓๕ (๔) อันเป็นขอกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ซึ่งศาลอุทธรณ์มีอำนาจ ยกขึ้นวินิจฉัยได้ แม้โจทก์จำเลยมิได้ยกขึ้นอ้างในอุทธรณ์และคำแก้อุทธรณ์ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์เห็นฟ้องด้วยผล อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น ประเด็นอื่นไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย พิพากษายืน โจทก์จึงฎีกาคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ โดยไม่ปรากฏว่าผู้พิพากษาคณบดีซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อ ในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่า ข้อความที่ตัดสินนั้น เป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัยและอนุญาตให้ฎีกา ศาลชั้นต้นจึงสั่งไม่รับฎีกา เพราะ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ โจทก์จึงอุทธรณ์คำสั่งไม่รับฎีกา

ดังนั้น การที่ผู้ร้องอ้างต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า การพิจารณาพิพากษาคดีของผู้ร้องซึ่งศาล ดำเนินไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ เป็นเพียงการกำหนดโครงสร้างของศาลยุติธรรม ซึ่งมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาล ต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมายและในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ เมื่อรัฐธรรมนูญไม่มีบทบัญญัติรับรองให้บุคคลใช้สิทธิทางศาลได้ทั้งสามชั้น กรณีจึงต้อง เป็นไปตามกฎหมาย และกฎหมายนั้นก็คือ พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พุทธศักราช ๒๔๗๗ และ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ จึงไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ แต่ประการใด นอกจากนี้ การที่ผู้ร้องอ้างว่า การที่ศาลชั้นต้น

สั่งไม่รับฎีกาของผู้ร้องโดยระบุว่า เป็นฎีกาต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ เป็นการตัดสิทธิโจทก์ที่จะยื่นฎีกาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนและละเมิดสิทธิของโจทก์ที่จะได้รับความเป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ นั้น ก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงอันใดที่สนับสนุนข้อกล่าวหาของผู้ร้องว่า การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลเป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญได้รับรองไว้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

นายประเสริฐ นาสกุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ